

**AKADEMIK HALOLLIK VA KORRUPSIYAGA
MUROSASIZLIK MADANIYATI O‘RTASIDAGI UZVIY
BOG‘LIQLIK**

Axmedova Dilnora Kobiljonovna

Navoiy davlat universiteti

tayanch doktoranti

+998934642105

dilnoraaxmedova4@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur tezisda oliy ta’lim muassasalarida akademik halollik tamoyillarini qaror toptirish orqali korrupsiyaga nisbatan murosasizlik madaniyatini shakllantirish masalalari yoritilgan. Akademik halollik — bu ta’lim jarayonida adolat, mas’uliyat, ochiqlik va halollik tamoyillariga rioya etish bo‘lib, u pora berish va olish, plagiat, baholashda adolatsizlik kabi korrupsion holatlarning oldini olishda muhim omil hisoblanadi. n VGTEC6R

Kalit so‘zlar: akademik halollik, korrupsiya, murosasizlik madaniyati, shaffoflik, ta’lim sifati, tarbiya.

Annotation

This thesis examines the issues of fostering a culture of intolerance toward corruption through the establishment of academic integrity principles in higher education institutions. Academic integrity implies adherence to the principles of fairness, responsibility, transparency, and honesty in the educational process and serves as a crucial factor in preventing corrupt practices such as bribery, plagiarism, and unfair assessment.

Keywords: academic integrity, corruption, culture of intolerance, transparency, quality of education, upbringing.

Аннотация

В данном тезисе рассматриваются вопросы формирования культуры нетерпимости к коррупции посредством внедрения принципов академической честности в высших учебных заведениях. Академическая честность представляет собой соблюдение принципов справедливости, ответственности, прозрачности и добросовестности в образовательном процессе и является важным фактором профилактики коррупционных проявлений, таких как дача и получение взяток, плагиат, а также несправедливость в системе оценивания.

Ключевые слова: академическая честность, коррупция, культура нетерпимости, прозрачность, качество образования, воспитание.

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimida sifat, shaffoflik va adolat masalalari alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, oliy ta'lim muassasalarida akademik halollik tamoyillariga amal qilish nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki korrupsiyaga qarshi murosasiz madaniyatni shakllantirishning muhim omili sifatida namoyon bo'lmoqda. Chunki akademik halollikning buzilishi ko'pincha korrupsion xatti-harakatlarning boshlang'ich va yashirin shakli sifatida namoyon bo'ladi. Akademik halollik tushunchasi ta'lim jarayonida bilim olish va baholashda adolat, vijdonlilik, mas'uliyat hamda qonuniylik tamoyillariga rioya etishni anglatadi. Plagiatga yo'l qo'ymaslik, imtihonlarda noqonuniy vositalardan foydalanmaslik, baholashda subyektivlikka berilmaslik akademik halollikning asosiy ko'rsatkichlari hisoblanadi. Ushbu tamoyillarga amal qilinmasligi esa talabalarda pora berish va olish, tanish-bilishchilik orqali natijaga erishish kabi korrupsion holatlarga nisbatan bag'rikeng munosabatni shakllantirishi mumkin. Korrupsiyaga murosasizlik madaniyati esa shaxsning har qanday korrupsion holatni rad etishi, unga nisbatan salbiy munosabatda bo'lishi va faol fuqarolik pozitsiyasini namoyon etishini anglatadi. Bu madaniyat bir kunda

shakllanmaydi, balki uzoq davom etadigan tarbiyaviy, ma'naviy va huquqiy jarayonlar natijasida vujudga keladi. Shu nuqtayi nazardan, akademik halollik talabalarda korrupsiyaga murosasizlik madaniyatini shakllantirishning dastlabki va eng muhim bosqichi hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ta'lim jarayonida halollik tamoyillariga amal qilgan talaba kelajakdagi professional faoliyatida ham adolatli va mas'uliyatli qarorlar qabul qilishga moyil bo'ladi. Aksincha, o'qish jarayonida plagiat, pora yoki boshqa noqonuniy usullar orqali muvaffaqiyatga erishgan shaxs jamiyatda korrupsion munosabatlarni tabiiy hol sifatida qabul qilishi ehtimoli yuqori bo'ladi. Demak, akademik halollik va korrupsiyaga murosasizlik madaniyati o'rtasida bevosita va uzviy bog'liqlik mavjud. Oliy ta'lim muassasalarida akademik halollikni ta'minlash uchun bir qator samarali mexanizmlarni joriy etish muhim ahamiyatga ega. Jumladan, halollik kodekslarini ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish, shaffof va adolatli baholash tizimini yo'lga qo'yish, raqamli platformalar orqali nazoratni kuchaytirish, plagiatga qarshi dasturlardan foydalanish hamda professor-o'qituvchilarning shaxsiy namunasi orqali tarbiyaviy ta'sir ko'rsatish samarali hisoblanadi. Bu jarayonda talabalar ongida "halol mehnat — adolatli natija" tamoyilini mustahkamlash alohida ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, akademik halollikni rivojlantirishda ma'naviy-ma'rifiy ishlarning o'rni beqiyosdir. Talabalarga korrupsiyaning jamiyat va davlat taraqqiyotiga salbiy ta'siri, uning ijtimoiy adolatsizlikni kuchaytirishi, ishonch muhitini yemirishi haqida tizimli tushuntirish ishlari olib borilishi zarur. Bu esa talabalarda korrupsiyaga nisbatan nafaqat huquqiy, balki axloqiy murosasizlikni ham shakllantiradi.

Xulosa qilib aytganda, akademik halollik tamoyillarini ta'lim jarayoniga chuqur singdirish korrupsiyaga qarshi kurashning eng samarali va barqaror yo'llaridan biridir. Akademik halollik va korrupsiyaga murosasizlik madaniyati o'rtasidagi uzviy bog'liqlik shundan iboratki, halol

ta'lim — halol jamiyatning poydevorini yaratadi. Shu bois, oliy ta'lim muassasalarida akademik halollikni mustahkamlash korrupsiyasiz kelajak sari muhim qadam hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2017.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oliy ta'lim tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish va shaffoflikni ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori. — Toshkent.
3. UNESCO. Academic Integrity in Higher Education: Principles and Practices. — Paris: UNESCO Publishing, 2020.
4. Transparency International. Corruption and Integrity in Education Systems. — Berlin, 2019.
5. Karimova N.A. Ta'lim jarayonida akademik halollikni shakllantirishning pedagogik asoslari. — Toshkent: Fan va ta'lim, 2021.